

מקורות פרשת בא ה'תשפ"ו תעלומת אורך גלות מצרים

המירור [שנולדה אז והייתה ביציאת מצרים בת 86].

2. כלי יקר בראשית כג, טז: 'וישקל אברהם לעפרן' - לפי ש'עפרן' חסרו עולה למספר 400 בגימטרייה 'רע עין'... לכן מצינו מספר ד' מאות אצל בעלי עין רע: א. בעפרן שהיה רע עין ולקח ארבע מאות שקל כסף בדמי המערה. ב. אצל אחי יוסף שהייתה עינם רעה ביוסף הצדיק ונתקנאו בו עבור כתונת הפסים, לכן נתגלגל הדבר וירדו למצרים ד' מאות שנה בגירות ועינו ועבדות. ג. אצל עשו שרעה עינו באחיו יעקב ובא עם ארבע מאות איש עמו. ד. נבל הכרמלי היה איש כילי ורע עין, לכן בא עליו דוד עם ארבע מאות איש לשלם לו כמדתו.

3. שמות יב: ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה: ויהי מקץ שלשים שנה וארבע מאות שנה ויהי בעצם היום הזה יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים.

שפתי כהן על התורה: 'אשר ישבו במצרים' - ולא נאמר 'בארץ מצרים', אלא במצרים מלשון 'מצור' (תודעת).

ידי משה על שמות רבה א, ח: צא וחשוב שלא היה השעבוד רק פו שנים והאיך נתקיים שיהיו 430 שנה? אלא מכח 'וחמושים עלו בני ישראל' - הרי חמשה חלקים כפול חמש פעמים פו הוא 430.

תורת חיים חולין צא: נגזר שיהיו משועבדים 430 שנה ועיקר שעבודם לא היה אלא פו שהוא חמישית מזה. לכן תיקנו ארבע כוסות, ש"כוס" בגימטרייה 86 ונחסר מהשעבוד ארבע פעמים "כוס".

חיד"א פתח עיניים מגילה טז, ב: 'שלח לוי יין ישן' בגימטרייה 430, לקיים גזירת ת"ל שנה במצרים שדעת זקנים - אברהם ויצחק - נוחה הימנו ורוצים בגזרתו יתברך... ושלח גריסים של פול, לרמז שיהיה לחצאים כמו גריסין שהן חצאים, והשעבוד לא יהיה אלא "פו"ל" שנים [בגימטרייה 116].

4. זוהר ג קנג: וימררו את חייהם - היא התורה, בעבודה קשה - זו קושיא, בחומר - זה קל וחומר, בלבנים - זה ליכון הלכה, ובכל עבודה בשדה - זו ברייתא [דברי תנאים מחוץ למשנה].

ליקוטי שיחות טו/9-408: בשעה שיהודי יגע בעבודה הקשה של לימוד התורה, הוא יוצא ידי חובת העבודה הקשה של גלות מצרים ואינו צריך לעשותה בגשמיות... אולם לאחר סיום התקופה הראשונה, שנעשה חסר ביגיעה בתורה - התחיל שעבוד מצרים כפשוטו.

1. שמות יב: ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה: ויהי מקץ שלשים שנה וארבע מאות שנה... יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים.

רש"י: אי אפשר לומר (430 שנה) בארץ מצרים, שהרי קהת מהבאים עם יעקב היה, חשוב כל שנותיו (133) וכל שנות עמרם בנו (137) ו-80 של משה עד יציאת מצרים (והם רק 350 שנה). ועל כרחך הרבה שנים לקהת עד שירד למצרים והרבה משנות עמרם נבלעו בשנות קהת והרבה משנות משה נבלעים בשנות עמרם.

בראשית מב, ב: 'הנה שמעתי כי יש שבר במצרים רדו שמה' - רש"י: 'רדו' ולא אמר 'לכו' (אף שהיה ראוי לתפוש לשון טוב ולא 'רדו'), אלא רמז למאתים ועשר שנים שנשתעבדו למצרים כמניין רדו.

מגילה ט: מעשה בתלמי המלך שכינס שבעים ושנים זקנים והכניסן בשבעים ושנים בתים... ונכנס אצל כל אחד ואמר כתבו לי תורת משה. נתן הקב"ה בלב כל אחד עצה והסכימו כולן לדעת אחת וכתבו... 'ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים ובשאר ארצות ארבע מאות שנה'.

סנהדרין צא: באו בני מצרים לדון עם ישראל לפני אלכסנדרוס מוקדון, אמרו הרי נאמר 'וה' נתן חן העם בעיני מצרים וישאילום', תנו לנו כסף וזהב שנטלתם ממנו. אמר גביהא בן פסיסא לחכמים תנו לי רשות ואלך ואדון עמהן... 'ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה' תנו לנו שכר עבודה של ששים ריבוא ששעבדתם שלשים שנה וארבע מאות... לא מצאו תשובה וברחו.

מהרש"א סנהדרין צא: ארבע מאות ושלושים שנה לאו דוקא, שהרי לא היו במצרים כי אם 'רדו' שנה. גם כל זמן שהיה יעקב ויוסף קיים לא היו משעבדים בהם. אלא גביהא נמשך אחרי הפסוק.

שמות ו, טז: ושני חיי לוי שבע ושלושים ומאת שנה.

רש"י: למה נמנו שנותיו של לוי [דלא כשאר השבטים]? להודיע כמה ימי השעבוד: שכל זמן שאחד מן השבטים קיים לא היה שיעבוד... ולוי האריך ימים על כולם.

פירוש המזרחי על רש"י: ושנות לוי משירד למצרים עד מותו הם 94 שנה... תוציאם מה-210 שנה ונמצא שלא היו ימי השעבוד רק 116 שנה.

שמות רבה כו, א: גזירה הראשונה שגזר פרעה על ישראל, שנאמר 'וימררו את חייהם', העמיד לו הקב"ה גואל - זו מרים על שם